

05å

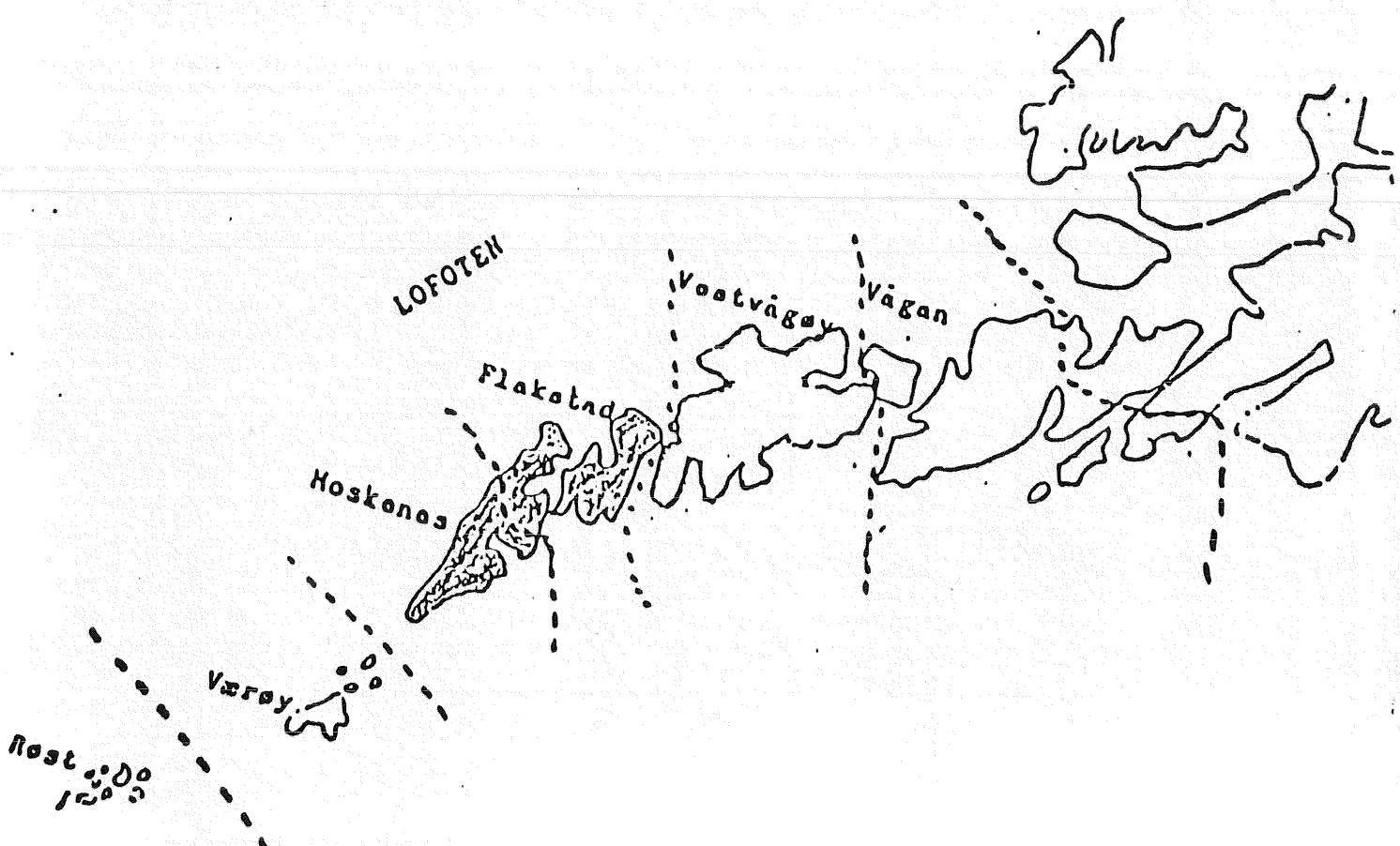
eko.

FISKERIDIREKTORATET
BIBLIOTEKET

11 JULI 1991

ÅRSMELDING

1990

Fiskerirettlederen
i Moskenes

3448/b 1778

Kartskisse over Moskenes
kommune med angitte fiske-
vær.

INNHOLDSFORTEGNELSE	Side
1. BESKRIVELSE AV KOMMUNEN.	1
2. SAMMENDRAG.	1
2.1. Erfaringer i tjenesten.	1
3. SYSSELSETTING I FISKERINÆRINGEN.	
3.1. Fiskermanntallet.	2
3.2. Sysselsetting i foredlingsleddet.	3
3.3. Sysselsetting i oppdrettsnæringen.	4
3.4. Avledet virksomhet.	
4. FISKEFLATEN.	
4.1. Merkeregistret.	5
4.1.1. Alderssammensetning.	6
4.3. Konsekjonsbilde for Moskenes kommune.	6
4.4. Redskapsfordeling.	7
4.4.1. Fartøy over 13 m som driftet med passive redskaper.	7
5. FOREDLINGSLEDDET	
5.1. Fiskebedriftene/videreforedling.	8
6. RASTOFF/KVANTUM.	9
6.1. Verdi av fangstkvantum.	9
6.2. Anvendelse.	9
6.2.2. Ilandført kvantum pelagisk fisk.	10
7. HAVBRUKSNÆRINGEN	10
8. ANNEN VIRKSOMHET	
8.1. Kystpakken.	11
8.2. Låne og finansieringskilder.	12
8.3. Prosjekter.	12
8.4. Konkurser.	12
8.5. Fiskerihavnesaker.	12
8.6. Kystsoneplanlegging.	13
8.7. Fiskeriutdanning.	13

1. BESKRIVELSE AV MOSKENES KOMMUNE.

Moskenes kommune omfatter sørvestdelen av Moskenesøya. Med sitt serpregne landskap utformet av botnbreer, er det antagelig det fineste i verden av sitt slag. Det er et karrig landskap med lite eller ingen skog eller jord. Fjellene strekker seg i høyder over 1000 m over havet, med Hermannsdalstinden som den største med sine 1034 m.

Kommunenes areal er på 119,77 km², hvorav bare 1% er jord.

Folketallet var ved utgangen av 1990 på 1449 personer. Det ble født 25 personer, mens det døde 22. Netto innflytting var 1 person. Vi hadde med andre ord en netto folketilvekst med 4 personer.

Antall registrerte fiskere var 245, hvorav 203 på blad B og 42 på blad A.

Fiskebåter registrerte i merkerregistret var ved utgangen av 1990 på 142 fartøy, hvorav 58 er over 10 meter.

2. SAMMENDRAG.

Næringsveiene er basert på fiske, fiskeindustri, oppdrett og turisme. Av de sysselsatte er ca. 60% selvstendige næringsdrivende og ca. 40 % arbeidstakere.

Moskenes kommune er landets mest ensidige fiskerikommune ifølge offentlige tabeller og statistikker.

De største stedene er Sørvågen og Reine, med Reine som kommunens administrasjonssted. Gledelig utvikling på samferdselssektoren er ferjeforbindelsen mellom Moskenes og Bodø som ble iverksatt sommeren 1990. Ferjeleiet ligger i Moskenesvågen, og har vist seg å ha svært positive ringvirkninger for kommunen især når det gjelder turisme.

Fiskeflåten i kommunen er allsidig med båter fra 16 – 17 til 76 fots lengde.

Det drives alle slags konvensjonelt fiske.

Mottakskapasiteten i kommunen er god med fiskebruk på stedene A, Tind, Sørvågen, Moskenes, Reine, Sakrisøy og Hamnøy.

Når det gjelder oppdrettsnæringen, er den kommet bra i gang med 3 oppdrettsanlegg i drift. Det er et smoltanlegg og to anlegg for skjell. Også her er det søkt om flere tillatelser til etablering.

Fiskerikontoret ligger i kommunens administrasjonsbygg på Reine. Personalet består av følg. personer:

Fiskerirettleder: Werner Mikalsen
Kontorfullmektig: Liv Monsen.

Det ble i 1990 ekspedert: 839 utgående skriv
705 inngående skriv

Fiskerinemda i Moskenes består av 5 personer.
Det har vært avholdt 6 ordinære møter og en del telefonmøter hvor 110 saker er blitt behandlet.

Viktige fiskerinemsdsaker.

	4 stk.
Garantikkassesaker	11 "
Arbeidsmiljøinvesteringer	5 "
Kommunalt næringsfond	13 "
"Kystpakken" (krisetiltak kystflate)	20 "
Mannstallsaker	1 "
Oppdrettsaker	20 "
Prioritering torskekvote	5 "
Redskapslån	3 "
Kondemnering	1 "
Omstilling hvalfangst	1 "
Motor rep.	1 "
Forlengelse Fartøy	15 "
Kystutviklingsfondet	4 "
Lån til kjøp av fartøy	6 "
Andre saker	

2.1. Erfaringer i tjenesten.

Det meste av arbeidet er knyttet til klientbehandling i forskjellige sammenhenger.

Hovedtyngden ligger på det som har med lån og tilskott å gjøre, men det stilles også mange spørsmål i forbindelse med andre ordninger angående sosiale og økonomiske ting. I og med at det er blitt så vidt mange forordninger og regler/forskrifter - som ikke alltid er like lett å tolke oppsøker fiskerne kontoret for å få hjelp.

3. SYSSELSETTING I FISKEIRINERINGEN.

Tabell 3.1. Fiskarmannstallet, pr. 31.12.90.

Åldersgrupper	Blad A	Blad B
15-19 år	0	9 (15)
20-29 "	2 (1)	45 (55)
30-39 "	3 (1)	46 (51)
40-49 "	6 (4)	38 (41)
50-59 "	6 (3)	38 (47)
60-69 "	9 (8)	21 (22)
70 år og eldre	2 (5)	2 (2)
Totalt	14 (18)	203 (233)

(Tallene i parantes er for 1989.)

Gjennomsnittsalder på liste B er 41,05 år (40,04 år)
 Gjennomsnittsalder på liste A er 61,50 år (65,86 år)

KOMMENTARER TIL TABELLEN:

Antall fiskere har gått ned fra 1989 til 1990 med totalt 33 stykker, fra 278 i 1989 til 246 i 1990. 30 stk. på blad B, mens det på blad A har vært en nedgang på 3 stk. Kvinneandelen er på liste B 9 stk. og på liste A 1 stk.

Nedgangen i antall fiskere på blad B skyldes i hovedsakende lave torskekvote, slik at fartøyene reduserte bemanningen. De fleste av disse fikk seg jobb på et anlegg som driver med videreforedling av oppdrettslaks, noen få tok videreutdanning innenfor fiskerfagskolen på Gravdal.

Tabell 3.2. Sysselsetting i foredringsleddet, målt i årsverk.

Årstall	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Årsverk	71	86	83,5	70	69	62,3

Kommentar til tabellen:

Tallene er basert på opplysninger som kontoret har innhentet fra forskjellig hold.

En bør være klar over at i disse årsverkene er det flere personer som innenfor foredlingssindustrien har fått lønn gjennom Arbeid for trygd tiltak.

Årsverkene hadde utvilsomt vært betydelig lavere dersom denne ordningen ikke hadde eksistert.

Årsaken til lav aktivitet skyldes de strenge reguleringene innenfor torsk - og hysefisket.

3.3. Sysselsetting i oppdrettsnæringen.

Årstall	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Antall årsverk.			9,7	15	35	28

Ansatte i oppdrettsnæringen har gått ned i forhold til i fjor. Dette skyldes dårligere lønnsøket innenfor næringen, og derav en del permitteringer. (Tallene må taes med forbehold.) Totalt i oppdrett og foredlingssindustri er det da tilsammen 90 årsverk.

(Økningen i årsverk de siste 2 årene innenfor oppdrettsnæringen skyldes et foredlingsanlegg som er startet opp med videreforedling av laks (røking).

3.4. Avledet virksomhet.

Servicevirksomhet.

Serviceart.	Ant. bedr.	Salg motorer	Slipp	Rep. skrog
Bunkringstasjoner	3			
Slipp			3	
Redskapesservice	1			
Regnskapskontorer	3			
Velferdstasjon	1			

4. FLATEN.

4.1 MERKEREISTERET

Lgd. i m.	Status	Avgang	Tilgang	Status
	1/1-90	1990		31/12-90
0, 0 - 4, 9	30	27	2	5
5, 0 - 9, 9	87	15	7	79
10 - 14, 9	30	1	4	33
15, 0 - 19, 9	20	1	0	19
20, 0 - 29, 9	6	0	0	6
Over - 30 m				
Totalt	173	44	13	142

Tabell 4.1. viser tilgang og avgang av fartøyer i løpet av 1990.

Det fremgår her at vi i løpet av året hadde tilgang på 13 fartøyer, mens det var en avgang på 44 fartøyer, d.v.s. en netto avgang på 31 fartøyer.

Den store slettingen av antall plastbåter, skyldes opprydding i merkeregisteret. Gledelig utvikling må sies å være at yngre satser på fisket, og kjøper båter mellom 10 - 15 m. lengde. Imidlertid ser en nå tendenser til at små plastbåter på ca. 5 meter er blitt attraktive fordi det er tildels store kvanta torsk og hyse en kan fiske på disse innenfor maksimalkvoteordningen.

- 1 fartøy på 16,7 m. er solgt på tvangsauksjon
- 1 fartøy på 11,4 m. fikk kondemneringstilskudd
- 1 fartøy på 8,3 m. er solgt ut av kommunen.

Når det gjelder byggematerialer er det følg. fordeling:

Stål	Tre	Plast	Alumin.
32	89	37	4

Tabel 4.1.1. ALDERSAMMENSETNING.

LENGD.	30-39	40-49	50-59	60-69	70-	74	75-79	80-84	85-90
-0,0- 4,9					3		1	2	5
5,0- 9,9			7	17	8		13	13	7
10,0-14,9	5	3		5	9		6	2	5
15,0-19,9	1	1	2	5	4		2	2	
20,0-24,9			2	1	2		1		
24,9 og over = ingen fartøyer									
Totalt	6	4	11	28	26		23	19	17

I tillegg kommer 2 båter som er fra før 1920.

4.3. KONSESJONSBILDE FOR MOSKENES KOMMUNE.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Reketrål	0	0	0	1	1	1	1
Torsketrål	1	1	1	1	1	1	1
Loddetrål	2	2	2	2	4	4	4
Snurpenot sild		1	2	2	2	2	2
Fartøykvote torsk							76

Kommentarer til tabellen.

Moskenes kommune har tilsammen 8 konserjoner som er fordelt slik:

- *** 4 stk. loddetrål
- *** 2 stk. snurpenot for sild
- *** 1 stk. reketrål
- *** 1 stk. småtrålkonsejon

I tillegg til dette var det 76 fartøyer som fikk fartøykvote for fiske etter torsk. I Reine området er det 7 fartøyer som har hvalkonsesjoner og i skrivende stund er det ikke avklart om de i det hele tatt har noen verdi.

4.4. REDSKAPSFORDELING.

Garn/reker	2
Snurrevad/seinot/sild	1
Juksa/line	20
Juksa	11
Liner	18
Snurrevad/garn	2
Garn	11
Garn/line	5
Garn/line/juksa	1
Snurrevad	6
Snurrevad/line	2
Garn/autoline	1
Totalt fartøy (over 6 meter)	88

Som det fremgår av tabellen, så har Moskenes kommune en variert flåte. Fiskerne har prøvd å omstille seg ; ikke alle har hatt økonomisk utbytte av dette. Den svært vanskelig ressursituasjonen har skapt store problemer for enkelte. På ettersommeren var det i hovedtrekk sjarkflåten som bidro med råstoff (sei) til bedriftene. Et bra seifiske med juksa på yttersida av Lofoten holdt denne del av flåten i aktivitet i sommer og på ettersommeren.

Fisket ble en del amputert på grunn av stor innblanding av torsk. Omrent 15 fartøyer gikk til Finnmark da hysefisket ble åpnet først i juli. En stor del av resten av flåten fikk problemer med å skaffe egnebu og av denne grunn ikke kunne delta i fisket.

Økning av torskekvote på høsten og et svært godt seifiske på Tysfjorden og i Ofotenområdet, bidro til at de aller fleste av fartøyene over 12 meter hadde til dels godt utbytte i høst.

4.4.1 Fartøy over 13 m. som driftet med passive redskaper.

Redskaper	garn	sn.vad	line	juksa	komb.	autoline
Antall Fartøy	0	3	4	1	12	1

Under rubrikkken kombinert har vi følgende:

*** 1 stk. sn.vad/reke
*** 1 " sn.vad/seinot
*** 2 " sn.vad/garn
*** 2 " line/garn
*** 2 " garn/reke
*** 1 " sn.vad /reke
*** 2 " sn.vad/line
*** 1 " line/juksa

Når det gjelder flåten over 13 meter - som i vårt merkedistrikkt omfatter 31 fartøyer, er det svært varierende lønnsomhet. 7 av disse fartøyene er hvalfartøy; kommentarer til dette er vel unødvendig.

De strenge torskereguleringene, problemer med avtak for reker og ellers vanskelige forhold for alternativ drift med henblikk på lønnsomt fiske har vært en medvirkende årsak til at opplagstiden for enkelte fartøy er relativt høy.

5. FOREDLINGSEDDDET.

5.1 Fiskebedriftene/videreforedling.

Distrikt/ fiskevær	Fryseri fabrikk	olje/mel bruk	Konv. bruks damp	Tran- sport egne sentral	
Hamnøy	1		2		1
Olenilsøy	1				
Sakrisøy			1		
Reine	1		1	1	1
Moskenes	1		1		2
Sørvågen			2		2
Tind			1		
Å	1		1		1
Totalt	5		9	1	7

Et konv.bruk i 1990 har motatt strukturmidler, et annet bruk kjøpte ikke fisk i 1990 av forskjellige årsaker. Med den forventede økning av torskekvantumet i årene fremover må en gå utfra at det er foretatt den kapasitetsredusjon innenfor fiskeindustrien som er nødvendig. En bør satse alt på å beholde de resterende bedriftene.

6. RASTOFF/KVANTUM.

Samlet kvantum i kgs	Rundvekt	Verdi
Kveite	450	11.948,-
Rødspette	28.882	214.892,-
Blåkveite	109	900,-
Brosme	101.621	531.072,-
Skrei	2.491.645	22.131.123,-
Vårtorsk	16.469	142.823,-
Annen torsk	671.098	5.628.442,-
Lange	34.642	245.582,-
Blålange	93	616,-
Hyse	247.151	1.618.132,-
Sei	373.736	1.468.360,-
Steinbit	11.648	55.438,-
Uer	12.285	56.251,-
Breiflabb	218	1.569,-
Annen fisk	1.740	7.905,-
Biproprodukter i form av lever, rogn, hoder:		1.400.657,-

6.1 VERDI AV FANGSTKVANTUM

		Kvantum verdi/
1990	Kr. 33.563.751,-	3.952.052 kg
1989	" 32.777.219,-	4.667.952 "
1988	" 35.983.000,-	
1987	" 57.012.000,-	
1986	" 29.653.000,-	

(Tallene er foreløpige og må taes med forbehold.)

KOMMENTARER TIL TABELLEN:

Kvantumet er gått ned fra 1989 med ca. 715 tonn. Verdien av flandbrakt kvantum er på kr. 33.563.751,- d.v.s. en økningg på kr. 786.532,-. Hysekvantumet er gått ned med over 300 tonn i forhold til i fjor. Dette skyldes for en stor del reguleringsbestemmelserne, men også de lave bifangstprosentene for torsk gjorde dette fisket vanskelig.

6.2 ANVENDELSE.

Tallmateriale mangler. Men utfra lokal kjennskap til produksjonen, blir skrei/torsk hovedsaklig brukt til tørrfiskproduksjonen; en del går til saltfisk (klippfisk), mens noe går til saltfilet og anvendelse fersk/frysefilet.

Det til dels store kvantum sei som ble fisket hovedsaklig i høst, gikk til anvendelse salting. Hyse går til fersk/filétt anvendelse.

6.2.2 Ilandført kvantum pelagisk fisk i kommunen (tonn rund vekt, verdi av dette i 1000 kr.)

FISKESLAG	KVANTUM			VERDI		
	1988	1989	1990	1988	1989	1990
FEITSILD	63	37	14,2	144	107	48
VINTERSILD		14	0,0	0	61	0
ANNET						

Kvantumet av sild er gått betydelig ned de siste årene. Dette skyldes for en stor del at flåten har vært nødt til å dra til andre områder for å fange sild, og dermed leverer fangsten i disse distrikter. Interessen blant kjøperne her i kommunen er minimal for sildekjøp, og dette kan også være en medvirkende faktor.

7. HAVBRUKNÆRINGEN.

I Moskenes kommune var det ved utgangen av 1990 følgende konsernjer:

- 3 laks/ørret
- 2 torsk
- 2 smolt
- 5 skalldyr

Laks/ørret anleggene ligger i Reinefjorden. Smoltproduksjon foregår på land hos firma Artic Smolt på Reine. Et av torskeanleggene har vært i drift en del av året, men produksjonen er foreløpig på forsøksstadiet.

Når det gjelder skalldyr er det etter det vi kjenner til ikke blitt omsetning foreløpig.

Når det gjelder produksjon av laks og ørret, er det solgt ca. 440 tonn til en samlet verdi av ca. 10,5 millioner kroner. Et anlegg drev med videreføredeling av laks (røyking). Denne bedriften hadde mange kvinnelige arbeidsplasser. Like før nyttår gikk denne bedriften konkurs, og ca. 20 arbeidsplasser gikk tapt.

I midlertid er det nå interesse blant de etablerte oppdrettsfirmaene/kjøperne og kommunen for å prøve og få dannet et nytt selskap.

8. ANNEN VIRKSOMHET

8.1. Kystpakken.

Det var stilt store forventninger til denne "pakken" fra fiskernes side.

Retningslinjene for bruken av disse midlene kom like før ferietiden, slik at ventetiden ble ytterligere forlenget av denne grunn.

En del fornøyde fiskere, mens andre var skuffet over resultatet av denne kystpakken som tilslutt ble:

INNVILGET					
Antall	søkere	antall	LK tilskudd	rentestøtte	refinans.
13	7	650.000,-	1.265.000,-	220.000,-	

I tillegg var det en stor del av fiskerne som etter søknad fikk rentedekning på boliglån.

8.2. LANE OG FINANSIERINGSKILDER.

OMSØKTE OG INNVILGEDE LAN I STATENS FISKARBANK.

ANT. SØKNADSTYPE	INNVILGET
2 Ombygging Fartøy	1 avslag 1.700.000,-
3 Brukt fartøy	tilsammen 864.268,-
2 Fiskeredskaper	1 avslag 120.000,-
3 Likviditetsslån	tilsammen 220.000,-
5 Likviditetsslån slettet	tilsammen 900.000,-
4 Arbeidsmiljøtilskott	tilsammen 178.000,-
1 Kondemnering	220.000,-

I tillegg har 7 fartøyer søkt om forlenget avdragstid mens 1 fartøy har fått nyordning på lån.

8.3. PROSJEKTER.

I og med den økende turiststrømmen er det etablert et fiskebåtferie prosjekt. 3 fartøyer deltar i dette. Hovedtrekket i dette opplegget er at turistene får oppleve fiskerens liv i daglig arbeid ombord i fartøyet ute på feltet. De får også tilbud om å delta aktivt, d.v.s. egne sin egen line/sette garn/ eller juksa. De får også undervisning i å tilberede sin egen fangst.

Etter initiativ fra fiskarkvinnelaget og i samarbeide med Lofotrådet, er det et delprosjekt under LIV LAGA I LOFOTEN som heter NÅR INNTEKTEN SVIKTER. Dette prosjektet tar for seg hvordan fam. situasjonen både psyko/sosialt og økonomisk har blitt for fiskerne etter at de strenge reguleringsbestemmelserne/kvoteordningene trådte i kraft. Prosjektet har en gruppe i hver kommune i Lofoten bestående av repr. fra bank, lege, fiskerne, fiskerkona, arb. formidlinga, trygdekontor, sosialkontor og fiskerirett leder. Gruppas oppgave er å prøve å informere brukerne om hvor en kan henvende seg når en får problemer. Liv Monsen sitter i styringsgruppa for dette prosjektet. (N.I.S.)

8.4. KONKURSER.

Kontoret kjener ikke til konkurser innenfor næringen, men har signaler på at det er anstrengt likviditet både innenfor oppdrett og i Fiskeindustrien. 1991 vil bli et "spennende år" i så måte.

8.5. FISKERIHAVNESAKER.

Moskenes kommune har bedt om høyere prioritering på havnene i kommunen. I følge Norsk Fiskerihavneplan er det gitt følgende klassifisering:

Sørvågen/Moskenesvågen	klasse C
Reine	klasse C
A/Tind/Bogen	klasse D

Kommunen vil peke spesielt på at havnene Sørsvågen, Moskenesvågen samt Reine er særlig viktige både i fiskeri og trafikksammenheng.

Disse havnene må gis akseptable utviklings - og utbyggings vilkår i det dette er en klar forutsetning for positiv næringsaktivitet i kommunen. **Disse havnene bør klasifiseres som B havner.**

8.6. KYSTZONEPLANLEGGING.

Intet er skjedd innenfor dette området. Ved utgangen av året var det ting som tydet på at denne saken vil bli satt på dagsorden.

8.7. FISKERIUTDANNING.

Moskenes kommune har ingen fiskeriutdanning. Nordland Fiskerifagskole som ligger på Gravdal, har bl.a. maritim utdanning. Vi kjenner til at ungdomskole elevene i kommunen har tilbud i valfagsammenheng om å ta båtførerprøven. Mange av guttene har benyttet seg av dette tilbudet.

Reine juni 1993.
 FISKERIRETTLEDEREN
Mikaelsen
Børnefamilien
Moskenes